

Ministerrådet godkänner överenskommelsen om nya regler för nya genomiska tekniker

Ministerrådet har antagit den politiska överenskommelsen som uppnåddes i trepartsmötet, även kallat trilog, om nya genomiska tekniker (NGT). Syftet är att EU:s jordbruk ska kunna få tillgång till nya sorter som tagits fram genom NGT-tekniken, sorter som kan vara mer tåliga mot exempelvis torka och skadedjur.

Brysselnytt har tidigare rapporterat att Europaparlamentets miljöutskott godkände trepartsöverenskommelsen om NGT, efter att Europaparlamentet, Ministerrådet och EU-kommissionen i december 2025 enats om en kompromiss. EU-kommissionens förslag presenterades redan 2023. Förslaget innebär att vissa grödor som har förädlats med hjälp av gensax, och där förändringarna motsvarar vad som kan uppstå genom naturlig eller konventionell växtförädling, ska undantas från EU:s nuvarande GMO-lagstiftning. I stället ska de omfattas av ett särskilt regelverk. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för innovation inom jordbruket och stärka grödornas motståndskraft, till exempel genom utveckling av växter som är mer tåliga mot torka och andra klimatpåfrestningar.

Överenskommelsen bygger på ett tvådelat system. NGT 1-växter innebär genetiska ändringar som skulle kunna uppstå naturligt eller via traditionell växtförädling. Dessa undantas i stort från GMO-lagstiftningen och där de endast genomgår snabbare godkännande än NGT 2-växter som omfattar ändringar som inte kan uppstå naturligt och inkluderar mer omfattande genetiska ingrepp eller införande av gener. Dessa kommer behandlas mer som nuvarande GMO-regler (genetisk modifierade organismer) och kräver full riskbedömning och striktare regler kring spårbarhet och märkning. Medlemsländerna får också välja att förbjuda odling av NGT-2-växter på sitt eget territorium. De får dessutom införa samexistensåtgärder, regler som ska minska risken för att sådana grödor blandas in av misstag i andra produkter eller odlingar.

En del i överenskommelsen handlar om patent och immateriella rättigheter. I den text som förhandlarna har enats om måste växtförädlare av NGT-1-växter lämna uppgifter om relevanta patent i ett öppet register där informationen går att söka fram. De kan också frivilligt ange om de är villiga att låta andra använda tekniken mot ersättning. För att följa upp detta ska EU-kommissionen tillsätta en expertgrupp som ska analysera hur patent påverkar innovation och konkurrenskraften. EU-kommissionen ska inom ett år efter att reglerna börjat gälla lägga fram en rapport om effekterna och vid behov föreslå fler åtgärder.

Copa-Cogeca välkomnar att Ministerrådet ställt sig bakom överenskommelsen och beskriver NGT som ett viktigt verktyg för att ge lantbruket snabbare tillgång till mer motståndskraftiga grödor, bland annat med bättre tålighet mot torka, värme och nya skadegörare. Organisationen uppmanar nu Europaparlamentet att snabbt ge sitt slutliga godkännande.

Ett formellt godkännande i Europaparlamentet krävs innan reglerna kan träda i kraft. De flesta regler ska också börja användas först efter en övergångsperiod på 24 månader. Därför väntas det nya systemet börja tillämpas först från mitten av 2028.

Källa: Copa Cogeca, Ministerrådet